

Lär i Värmdö AB 5565934279
tove.ryman@skolanlar.nu
info@skolanlar.nu

2024-01-11
Dnr 2022:11512

Beslut

efter kvalitetsgranskning av arbetet med extra
anpassningar och särskilt stöd under elevernas
hela dag i skolan och i fritidshemmet vid
Skolan Lär belägen i Värmdö kommun med
Lär i Värmdö AB som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd under elevernas hela dag i skolan och i fritidshemmet vid Skolan Lär i Värmdö kommun med Lär i Värmdö AB som huvudman. Granskningen omfattar verksamheten i förskoleklass, lågstadiet och fritidshemmet.

Granskningen utgår från två frågeställningar:

1. I vilken utsträckning har skolan och fritidshemmet arbetssätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet?
2. I vilken utsträckning leder och styr rektorn arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ges stöd i utbildningen som helhet?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen av området, vilka beskrivs i bilaga 2. I den bilagan finns också en beskrivning av hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. För varje delområde bedöms om skolenhetens arbete uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och beskriver inom vilka områden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i hög utsträckning anger Skolinspektionen inte några utvecklingsområden, men kan lämna framåtsyftande kommentarer. Någon redovisning begärs då inte.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Skolan Lär i följande utsträckning:

Arbetssätt för extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet

Skolenheten har i hög utsträckning arbetssätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet.

Rektorns styrning och ledning

Rektorn leder och styr i hög utsträckning arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ges stöd i utbildningen i dess helhet.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Granskningen avslutas därmed.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive bedömningsområde.

Arbetsätt för extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet

Det här området handlar om hur arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd bedrivs utifrån ett heldagsperspektiv. Det innefattar planering och genomförande av utbildningen i skolan och i fritidshemmet, hur erfarenheter från olika personalkategorier och elever tas tillvara och hur kontinuitet skapas vid övergångar mellan skola och fritidshem.

Skolinspektionen bedömer följande: Skolenheten har i hög utsträckning arbetsätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet.

Skolinspektionens granskning visar att stödarbetet vid Skolan Lär planeras och genomförs utifrån ett heldagsperspektiv. Såväl personalens som elevernas erfarenheter av stöd tas tillvara och det finns en kollegial dialog som bidrar till olika perspektiv i stödarbetet. Granskningen visar vidare att det finns ett systematiskt arbetsätt i stödarbetet för att underlätta övergångar mellan skolan och fritidshemmet samt att personalen har god kännedom om båda verksamheterna. Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Heldagsperspektiv i stödarbetet

Granskningen visar att stödarbetet vid Skolan Lär planeras och genomförs utifrån ett heldagsperspektiv. Av såväl insänt material som intervjuer med lärare,

representanter för elevhälsan, fritidshemspersonal, stödpersonal och rektorn framgår att det finns en helhetssyn och kännedom om elevernas behov av stöd som sträcker sig över hela skoldagen, både i skolan och i fritidshemmet. Skolenhetens elever är indelade i sex klasser. Varje klass får merparten av sin undervisning av en lärare som samverkar med en person som även arbetar i fritidshemmet. I vissa klasser arbetar dessutom stödpersonal som är knuten till en eller flera specifika elever. Av intervjuerna framgår att det på skolenheten finns en överenskommelse om att arbeta med ledning och stimulans och anpassningar på gruppnivå för alla elever. Bland annat arbetar all personal med tydliga rutiner och strukturer som är likadana i alla klasser i både skolan och fritidshemmet. De använder även liknande bildstöd och tidshjälpmedel för alla elever och förbereder dem noga på vad som ska hända samt har tydliga rutiner för olika situationer som förflyttningar, måltider samt inledning och avslutning av skoldagen. När anpassningar på gruppnivå inte räcker gör personalen individuella stödinsatser i form av extra anpassningar och särskilt stöd. Av intervjuer med rektorn och personalen framgår att stödinsatser som specifikt rör kunskapsinhämtning som extra lästräning eller matematik generellt enbart gäller under skoltid, medan insatser som handlar om exempelvis socialt stöd eller extra förberedelsetid och liknande gäller i både skolan och fritidshemmet. Av samtliga intervjuer framgår att lärare, fritidshemspersonal och resurspersoner som arbetar i klassen tillsammans planerar, genomför och utvärderar stödinsatser. Samarbetet sker dels informellt i samtal och undervisningssituationer och dels formellt inom ramen för skolenhetens mötesstruktur som beskrivs under rubriken "Förutsättningar för samarbete utifrån ett heldagsperspektiv", nedan. Av intervju med lärare framgår att stödinsatserna är ganska lika i de olika klasserna, med undantag för förskoleklass där personalen fortfarande håller på att lära känna elevgruppen och därför ännu inte har identifierat vilka stödbehov som finns. Exempel på stödinsatser som förekommer är att elever kan få sitta i mindre grupper och använda hörselkåpor eller skärmar. De kan även få ett eget bildstöd på bänken, extra instruktioner och enskilda genomgångar. Av intervjuer med lärare och fritidshemspersonal framgår att stöd genomförs på liknande sätt i fritidshemmet och att eleverna har tillgång till samma hjälpmedel där, även om exempelvis hörselkåpor och andra hjälpmedel används i mindre utsträckning i fritidshemmet eftersom verksamheten där inte ställer samma krav på fokus och enskilt arbete. Det framgår även att det finns anpassningar som eleverna i större utsträckning får i fritidshemmet. Det kan handla om elever som behöver arbeta i lugn och ro och få de tydliga ramar som finns i skolarbetet, men behöver mer stöd i samband med den friare leken i fritidshemmet. De elever som är i behov av särskilt stöd har i flera fall en stödpersonal kopplad till sig. Det särskilda stöd som ges kan bland annat innebära att de får stöd i sociala situationer eller i form av förberedelser och enskilda aktiviteter. Dessa stödinsatser ges i både skolan och fritidshemmet, men anpassas efter de olika situationerna.

Vidare visar granskningen att såväl personalens som elevernas erfarenheter av stöd tas tillvara och att det finns en kollegial dialog som bidrar till olika perspektiv i stödarbetet. Av insänt material och samtliga intervjuer framgår att lärare och fritidshemspersonal ofta samtalar om elever och deras stödbehov – både informellt och inom ramen för skolenhetens mötesstruktur. I dessa samtal utbyter personalen erfarenheter av stödinsatser och idéer kring hur dessa ska kunna utvecklas. Fritidshemspersonalen är med eleverna på lektioner, raster och under tiden i fritidshemmet. Det gör att de har kännedom om hur eleverna fungerar och reagerar på stödinsatser i olika miljöer, en kunskap som de delar med sig av till lärarna. Dessutom är ofta även lärare och fritidshemspersonal som arbetar i andra klasser samt elevhälsans representanter med i diskussioner om stödinsatser. Av intervjuer med lärare, elevhälsans representanter och rektorn framgår att såväl stödinsatser som planering i både skolan och fritidshemmet dessutom dokumenteras digitalt. Även elevernas erfarenheter av stödinsatser samlas in och tas tillvara. Av intervjuerna framgår att elevernas synpunkter framkommer dels i utvecklings- och utvärderingssamtal och dels i den dagliga dialogen mellan elever, lärare och fritidshemspersonal. Även vårdnadshavare är en källa till information om hur eleverna uppfattar stödinsatserna. Det framgår av samtliga intervjuer att personalen är mån om att ha goda relationer till elevernas vårdnadshavare och ofta har en tät kontakt med dessa. Ofta är det fritidshemspersonalen som har mest kontakt med vårdnadshavare eftersom de möter dem i samband med hämtning och lämning, och de delar sedan med sig av information till lärarna.

Planerade övergångar för ökad kontinuitet

Granskningen visar att det finns ett systematiskt arbetssätt i stödarbetet för att underlätta övergångar mellan skolan och fritidshemmet samt att personalen har god kännedom om båda verksamheterna. Av samtliga intervjuer framgår att arbetet med övergångar präglas av tydliga rutiner och anpassningar på gruppnivå vilket underlättar för alla elever. Det handlar om att skapa en kontinuitet och trygghet så att eleverna vet vad som ska hända. Fritidshemmet öppnar klockan 07:30 och skolan börjar 08:10. Under tiden innan skoldagen börjar är eleverna mestadels ute. Fritidshemspersonalen tar emot eleverna och tar även emot eventuell information från vårdnadshavare. När skolan ska starta så möter de flesta lärarna eleverna i dörren och hälsar dem välkomna, men i vissa klasser har de kommit överens om att eleverna ska gå in själva. Skoldagen börjar i samtliga klasser med en stunds tyst läsning. De elever som inte kan läsa själva får då istället bläddra i en bok och titta på bilderna. Under lässtunden finns tid för fritidshemspersonalen att informera lärarna om eventuella händelser under morgonen och vidarebefordra information från vårdnadshavare samtidigt som det blir en tydlig markering att skoldagen startar. På eftermiddagarna berättar fritidshemspersonalen i slutet av skoldagen för klassen vad som ska hända i fritidshemmet. Det finns tydliga rutiner både för själva övergången till fritidshemmet och för moment som mellanmål, utelek och olika aktiviteter. Av intervjuer med lärare och

fritidshemspersonal framgår att elever som behöver stöd i form av extra förberedelser eller individuella genomgångar av aktiviteter får det. Exempelvis får vissa elever flytta pilar för att markera övergångarna på sina individuella scheman. Elever som har stödpersonal knuten till sig får hjälp av dessa även i samband med övergångarna. Att personalen som arbetar i fritidshemmet även arbetar i skolan gör att de har kännedom om verksamheten i skolan och de stödinsatser som ges där. Det gör även att det finns gott om möjligheter till kollegiala samtal om stödarbete i det dagliga arbetet och inom ramen för skolenhetens mötesstruktur. Lärarna har i sin tur kännedom om verksamheten i fritidshemmet eftersom de är med när fritidshemspersonalen går igenom vad som ska hända i fritidshemmet. Dessutom framgår av intervju med lärarna att flera av dem brukar stanna kvar och arbeta med planering i klassrummet under delar av fritidshemstiden. Det finns även en digital informationschatt som personalen använder om de behöver nå ut med information till alla.

Rektorns styrning och ledning

Det här området handlar om hur rektorn styr och leder arbetet på organisatorisk nivå för att möjliggöra ett heldagsperspektiv i stödarbetet. Området innefattar tydlighet i roller och ansvarsområden, förutsättningar och former för samverkan mellan olika personalkategorier gällande stödinsatser samt hur rektorn arbetar för att personalen ska ha den kunskap och kompetens som behövs för att kunna ge eleverna stöd under hela dagen i skola och fritidshem. Även rektorns uppföljning av stödarbetet ingår i området.

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ges stöd i utbildningen i dess helhet.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn förmedlar tydliga arbets- och förhållningssätt för att stödarbetet ska utgå från ett heldagsperspektiv samt att personalens olika roller i stödarbetet är tydliga. Granskningen visar även att rektorn organiserar stödarbetet så att det kan följas upp och diskuteras ur ett heldagsperspektiv. Rektorn skapar dessutom goda förutsättningar för lärare och övrig skolpersonal att samarbeta kring stödarbetet. Vidare visar granskningen att rektorn kartlägger behovet av kompetensutveckling och vid behov gör insatser för att stärka stödarbetet ur ett heldagsperspektiv. Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Ledning och organisation

Granskningen visar att rektorn förmedlar tydliga arbets- och förhållningssätt för att stödarbetet ska utgå från ett heldagsperspektiv. Även personalens olika roller i

stödarbetet är tydliga. Av samtliga intervjuer framgår att det på Skolan Lär finns gemensamma förhållningssätt såväl till elever som till stödarbete. Det innebär exempelvis att det finns tydliga rutiner och strukturer som alla intervjuade känner till. Rektorn förmedlar även att elever och personal ska bemöta varandra respektfullt och att det ska vara tydligt både vad skolenheten förväntar sig av eleverna och vad elever och vårdnadshavare kan förvänta sig av skolenheten. Det finns uttalade krav på att all personal ska engagera sig i alla elever och av intervjuer med lärare och fritidshemspersonal framgår att det är en självklart för alla som arbetar i skolenheten att hjälpa till om de exempelvis ser ett barn som är ledset eller behöver hjälp på annat sätt. Av intervjuerna framgår vidare att när elever behöver extra anpassningar eller särskilt stöd så diskuterar personalen om insatsen behövs i både skolan och fritidshemmet och hur den ska utformas i de olika verksamheterna. Dessa diskussioner kan ibland föras mellan bara lärare och fritidshems- eller stödpersonal, men ofta är även rektorn och elevhälsan med i samtalen. De intervjuade uppger att det finns ett nära samarbete mellan lärarna och fritidshemspersonalen vilket gör att båda personalkategorierna deltar i diskussionerna och är med och utformar stödinsatser i båda verksamheterna. Det nära samarbetet gör emellertid inte att de olika personalkategoriernas roller är otydliga. Av samtliga intervjuer framgår att personalen är medvetna om sin och andras roll i stödarbetet och hur de förhåller sig till varandra. Det framgår även att det är tydligt för personalen vilket stöd de kan få från elevhälsan samt att såväl lärare som annan personal kan anmäla ärenden dit.

Granskningen visar även att rektorn organiserar stödarbetet så att det kan följas upp och diskuteras ur ett heldagsperspektiv. Av insänt material och samtliga intervjuer framgår att rektorn deltar i såväl elevhälsomöten som i stort sett alla andra möten som hålls på skolenheten. Eftersom uppföljning och utvärdering ingår i alla möten där stödinsatser diskuteras ger det rektorn goda möjligheter att följa upp stödarbetet. Stödinsatser tas även upp på klasskonferenser som hålls varje termin där lärare och rektorn diskuterar läget för alla elever. Lärarna berättar att rektorn även följer upp stödinsatser genom att delta i uppföljningsmöten med vårdnadshavare och elever i behov av stöd samt vid uppföljning av åtgärdsprogram. Fritidshemspersonalen berättar att rektorn dessutom ofta besöker klasserna under både skol- och fritidshemstid och på så sätt får inblick i arbetet och stödinsatserna. Både extra anpassningar och särskilt stöd dokumenteras digitalt så att rektorn och personalen kan ta del av det. Även anteckningar från möten där stödinsatser tas upp dokumenteras digitalt och kan läsas av alla. Dock framgår av intervju med rektorn att det inte alltid är tydligt i dokumentationen om extra anpassningar ska ges i både skolan och fritidshemmet. Många anpassningar som rör exempelvis socialt stöd görs både i skolan och i fritidshemmet. Detta framgår emellertid inte alltid av elevernas individuella utvecklingsplaner. De stödinsatser som genomförs i fritidshemmet ingår i den uppföljning som beskrivs ovan, men uppföljningen är inte lika tydlig som för de

stödinsatser som genomförs under skoltid. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att i uppföljningen även tydliggöra hur stödinsatserna fungerar i relation till de förutsättningar som gäller specifikt i fritidshemmet.

Förutsättningar för samarbete

Granskningen visar att rektorn skapar goda förutsättningar för lärare och övrig skolpersonal att samarbeta kring stödarbetet. Skolenheten har en tydlig mötesstruktur som gör att de olika personalkategorierna regelbundet träffas både uppdelat och gemensamt och har goda möjligheter att planera och diskutera stödinsatser. Av samtliga intervjuer framgår att personalen arbetar tätt tillsammans och har gott om tillfällen för informella samtal och informationsutbyte där alla kan komma till tals i det dagliga arbetet. Mer formellt samarbete sker genom olika möten. Av insänt material och samtliga intervjuer framgår att lärarna träffas vid två tillfällen och stöd- och fritidshemspersonalen en gång per vecka. Lärare och fritidshemspersonalen i respektive klass möts också varje vecka i ett så kallat samverkansmöte. Vidare träffas all personal en gång i månaden på arbetsplatsträff (APT). Rektorn deltar i alla möten utom samverkansmötena och det finns en tydlig agenda för hur stödarbete ska följas upp och diskuteras i de olika mötena. Exempelvis handlar det ena lärarmötet mer om stöd på individnivå och det andra om stöd på gruppnivå. Elevhälsan, som består av rektorn, skolsköterska, specialpedagog samt en representant för lärarna och en för fritidshemspersonalen, träffas varannan vecka. Personal kan anmäla ärenden till elevhälsans möten och deltar då i allmänhet när ärendena tas upp. Specialpedagogen har även öppen tid för rådgivning kring bland annat stödinsatser varje vecka. Utöver de regelbundna mötena så kan det vid behov arrangeras så kallade husmöten för de som arbetar i samma byggnad. Det kan handla om att personalen behöver diskutera och dela med sig av information eller rutiner kring vissa elever som kan vara bra för alla som arbetar i närheten av eleverna att känna till. Såväl lärare som stöd- och fritidshemspersonal beskriver ett tätt och välfungerande samarbete inom och mellan personalkategorierna. De intervjuade berättar att de upplever diskussionerna på de olika mötena som jämbördiga och beskriver en gemensam inställning att eleverna behöver få bra stöd både under både skol- och fritidshemstid.

Kunskap och kompetens

Granskningen visar att rektorn kartlägger behovet av kompetensutveckling och vid behov gör insatser för att stärka stödarbetet ur ett heldagsperspektiv. Av intervjuerna framgår att rektorn tar upp behovet av kompetensutveckling vid medarbetarsamtal. Behov av kompetensutveckling kan även framkomma i andra samtal, såväl informella som de som hålls inom skolenhetens mötesstruktur. Rektorn kan dessutom uppmärksamma behov av kompetensutveckling i det systematiska kvalitetsarbetet. Även elevhälsans personal fångar upp behov av kompetensutveckling gällande stödarbetet i arbetet tillsammans med personal och

elever. Baserat på de utvecklingsbehov som rektorn noterat har personalen tidigare bland annat fått utbildning kring bildstöd under ledning av specialpedagogen. Det pågående utvecklingsarbetet handlar om att differentiera undervisningen eftersom rektorn har sett ett behov av att utveckla arbetet med att anpassa undervisningen till elevernas skiftande behov. Lärarnas utvecklingsarbete bedrivs till stor del på pedagogmöten. Fritidshemspersonalen har inte något motsvarande tillfälle, men enligt rektorn förekommer en del kompetensutveckling på fritidshemsmötena. Såväl lärare som övrig personal får även kompetensutveckling i grupp på APT samt på planerings- och utvecklingsdagar varje termin. Personalen har då bland annat fått utbildning i form av föreläsningar med efterföljande diskussioner och övningar kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och tillgängliga lärmiljöer. Av intervjuer med rektorn och fritidshemspersonalen framgår att stöd- och fritidshemspersonal vid behov även har fått utbildning kring specifika funktionsnedsättningar. Av intervjuer med såväl rektorn som personal framgår att rektorn är positiv till egna initiativ till fortbildning och att skolan bland annat har bekostat föreläsningar som fritidshemspersonal deltagit i på kvällstid. Det framgår även att rektorn ofta skickar tips om olika kurser och utbildningar som personalen kan delta i.

På Skolinspektionens vägnar

2024-01-11

X Sarah Vinterlycka

Sarah Vinterlycka
Beslutsfattare
Signerat av: Sarah Vinterlycka

2024-01-11

X Ola Rydkvist

Ola Rydkvist
Föredragande
Signerat av: Ola Rydkvist

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även undervisningsråd Kristina Svensson deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Skolan Lär besöktes den 23 och 24 november 2023 av utredarna Ola Rydkvist och Kristina Svensson.

Skolan Lär är en fristående grundskola belägen i Värmdö kommun. Huvudmannen är Lär i Värmdö AB. Skolenheten har sammanlagt 136 elever i förskoleklass och årskurserna 1–3, varav 135 är inskrivna i skolenhetens fritidshem. Skolenheten leds av en rektor som till sin hjälp har tre så kallade ”mellanledare”; förstelärare, specialpedagog samt fritidsansvarig. Skolenheten består av två förskoleklasser, två årskurs 1, en årskurs 2 samt en årskurs 3. I varje klass finns en lärare samt en personal från fritidshemmet som också arbetar i klassen hela skoldagen.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- En gruppintervju med lärare i förskoleklass och årskurserna 1–3
- En gruppintervju med personal i fritidshem samt stödpersonal
- En gruppintervju med representanter för elevhälsan
- En intervju med rektorn
- Insända dokument och skriftliga svar på frågor från rektorn

Innan beslut har fattats har underlaget kommunicerats med huvudmannen.

Bedömningsområden

Bedömningarna görs i relation till kvalitetskriterier som Skolinspektionen tagit fram inom ramen för granskningen.

Inom respektive område granskas skolenhetens arbete inom följande delar:

Frågeställning 1: I vilken utsträckning har skolan och fritidshemmet arbetssätt för att kunna ge eleverna extra anpassningar och särskilt stöd i utbildningen i dess helhet?

- Heldagsperspektiv i stödarbetet
- Planerade övergångar för ökad kontinuitet

Frågeställning 2: I vilken utsträckning leder och styr rektorn arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd i skolan och fritidshemmet utifrån att eleverna ska ge stöd i utbildningen som helhet?

- Ledning och organisation
- Förutsättningar för samarbete utifrån ett heldagsperspektiv
- Kunskap och kompetens

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/arbetet-med-extra-anpassningar-och-sarskilt-stod-under-elevernas-hela-dag-i-skolan-och-i-fritidshemmet/>

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1 och 2

3 kap. 2 och 5-7 §§, 4 kap. 4 § samt 14 kap. 2 § skollagen (2010:800)

Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2.5 Övergång och samverkan samt 2.8 Rektorns ansvar.

Prop. 2009/10:165 s. 287